

TER BESLISSING
Aan
de minister

nota

Kamerbrief onderzoek naar remittances gewijzigde versie

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

Aanleiding

De aanbiedingsbrief waarmee het onderzoek naar remittances in Nederland aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. N.a.v. het overleg met u op 21 november jl. zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in de aanbiedingsbrief.

Beslispunten

- Wij adviseren u akkoord te gaan met de gewijzigde aanbiedingsbrief (bijlage 1) en het versturen van het onderzoeksrapport (bijlage 2) naar de Tweede Kamer en verzoeken u de **aanbiedingsbrief te ondertekenen**.
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota (bijlage 3) en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

In de brief zijn de volgende passages/acties toegevoegd:

- Bij de aanbeveling om oog te hebben voor overcompliance (p.4-5):
 - "Gezien het grensoverschrijdende karakter van remittances vind ik het belangrijk dat er ook op internationaal niveau aandacht is voor de uitwerking van wet- en regelgeving ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering op deze partijen. Nederland zal daarom binnen de Financial Action Task Force (FATF) inzetten op meer aandacht voor de onbedoelde gevolgen van deze regelgeving."
- Bij de aanbeveling na te gaan in hoeverre ontwikkelingsbeleid remittances kan faciliteren (p.5-6):
 - "Ik zal mij ook blijven inzetten om remittances sneller, transparanter en toegankelijker te maken."
 - "Om de belemmeringen bij internationale geldoverboekingen te verminderen vind ik het belangrijk dat de financiële sector in ontvangende landen wordt versterkt. Nederland ondersteunt daarom programma's die zich richten op de verbetering van toegang tot financiële dienstverlening in ontwikkelingslanden."

Datum

30 november 2022

Notanummer

2022-0000291838

Bijlagen

1. Kamerbrief onderzoek
2. Onderzoeksrapport
3. Eerdere beslisnota

- Bij de aanbeveling om de opkomst van apps voor remittances te begeleiden (p.6-7):
 - "Ook in Europees verband zal ik mij inzetten om remittances toegankelijker te maken voor consumenten."
- Bij de aanbeveling om de financiële voorlichting aan migranten te verbeteren (p.7):
 - "Via het platform WIG bundelen partners uit de financiële sector, de wetenschap, de onderwijs- voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten om financiële fitheid in Nederland te bevorderen. Op de website van WIG zal een informatiepagina komen om de consument te informeren over internationale geldoverboekingen."

Communicatie

n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

Met deze Kamerbrief geeft u uitvoering aan de motie van het voormalig lid Bouali (D66).¹

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

¹ Kamerstukken II 2020-2021, 35 570 XVII, nr. 31

TER BESLISSING

Aan
de minister

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

nota

Oplegnota Kamerbrief onderzoek naar remittances

Datum

18 oktober 2022

Notanummer

2022-0000258885

Bijlagen

1. Kamerbrief onderzoek naar rem
2. Onderzoek remittances

Aanleiding

- Op 8 december 2020 is een motie van het voormalig lid van de Tweede Kamer Bouali (D66) aangenomen waarin de regering wordt verzocht te onderzoeken hoe de transactiekosten van remittances in Nederland verlaagd kunnen worden en hoe toegang tot formele financiële dienstverlening voor migranten verbeterd kan worden.¹
- Ter uitvoering van deze motie is opdracht gegeven aan Andersson Elffers Felix (AEF) en het Verwey-Jonker Instituut om dit onderzoek uit te voeren. Met deze brief biedt u dit onderzoek met een appreciatie aan de Tweede Kamer aan.

Beslispunten

- Wij adviseren u akkoord te gaan met de aanbiedingsbrief (bijlage 1) en het versturen van het onderzoeksrapport (bijlage 2) naar de Tweede Kamer en verzoeken u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
- Graag ook uw akkoord voor openbaarmaking van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- In de brief worden de conclusies en de aanbevelingen van de onderzoekers besproken met daarbij een appreciatie.
- De onderzoekers concluderen dat de transactiekosten voor remittances vanuit Nederland rond het Europees gemiddelde liggen, maar boven de internationale streefnormen van de Verenigde Naties voor de langere termijn (max 3% en geen corridors² met transactiekosten hoger dan 5% in 2030). Data over huidige transactiekosten in Nederland zijn incompleet, maar de kosten liggen momenteel rond de 4 – 7%. Hier zijn ook veel verschillen tussen *corridors* te zien.
- Verder komt naar voren dat mensen met een migratieachtergrond de markt voor remittances in grote lijnen als toereikend ervaren. Er is sprake van een uitgebreide markt met keuzemogelijkheden via welk kanaal en welke aanbieder ze de remittances willen versturen. Er zijn geen misstanden naar

¹ Kamerstukken II 2020-2021, 35 570 XVII, nr. 31

² Met een *corridor* worden de geldoverboekingen tussen twee specifieke landen bedoeld.

voren gekomen of signalen van fundamenteel marktfalen. De markt kent ook voldoende innovatie. Een aandachtspunt is dat het voor kwetsbare mensen met een migratieachtergrond niet altijd makkelijk is om remittances te versturen.

- Ook is er gekeken naar het wettelijk stelsel. Banken, geldtransactiekantoren en toezichthouders zijn in grote lijnen tevreden met het stelsel van wet- en regelgeving. Een aandachtspunt dat genoemd wordt is dat een risico bestaat op overcompliance door de reële risico's op witwassen en financiering van terrorisme bij remittances.

Toelichting

De onderzoekers hebben een aantal aanbevelingen geformuleerd. In de brief geeft u een appreciatie op deze punten en geeft u aan wat u met deze punten gaat doen:

Aanbeveling	Appreciatie
1. <i>Maak het gemakkelijker om toe te treden tot de markt.</i>	De onderzoekers constateren dat er de afgelopen jaren in Nederland geen nieuwe toetreders zijn geregistreerd en dat het voor de lange termijn goed is dat ook in Nederland nieuwe aanbieders makkelijk kunnen blijven toetreden. Wel is er een toename te zien van aanbieders. Dit zijn agenten van bestaande geldtransactiekantoren of apps die een registratie hebben in een andere lidstaat. U geeft aan dat dit een positieve ontwikkeling is voor het aanbod in de markt voor remittances. U geeft verder aan het belangrijk te vinden dat er een divers aanbod van financiële dienstverleners is en blijft voor de consument, ook op de markt voor remittances. Hierbij geeft u aan dat u samen met DNB voortdurend kijkt naar toetredingsregels voor nieuwe partijen om onder meer innovatie in de financiële sector te bevorderen. <u>U zegt toe om in het onderzoek naar de FinTech-sector in Nederland ook te kijken naar partijen die actief zijn op de remittances markt.</u>
2. <i>Heb oog voor het risico op overcompliance</i>	Volgens de onderzoekers ontstaat overcompliance wanneer aanbieders (dit kunnen aanbieders van remittances zijn, maar ook banken die dienstverlening bieden aan remittances partijen) zich strikter aan regels houden dan eigenlijk nodig is. De onderzoekers stellen echter dat niet aangetoond kan worden of er nu sprake is van overcompliance, maar dat het risico op overcompliance in deze sector reëel is. <u>U benadrukt dat er inherente risico's op witwassen en terrorismefinanciering zijn verbonden aan remittances doordat remittances vaak in contanten worden aangeleverd. Het is daarom aan de financiële dienstverlener om het cliëntenonderzoek af te stemmen op de risicogevoeligheid voor witwassen of financiering van terrorisme van het type cliënt, zakelijke relatie, product of transactie. U stelt verder dat het feit dat er sprake is van een witwasrisico niet betekent dat dienstverlening aan bepaalde klantgroepen bij voorbaat geweigerd mag worden. U stelt ten slotte dat het borgen van de toegang tot het betalingsverkeer een prioriteit is in de beleidsagenda aanpak witwassen.</u>
3. <i>Stimuleer dat banken</i>	De onderzoekers concluderen dat er belemmeringen kunnen

<i>geldtransactiekantoren faciliteren.</i>	ontstaan als banken niet bereid zijn om diensten aan geldtransactiekantoren te faciliteren. Zij bevelen daarom aan om gesprekken tussen banken en geldtransactiekantoren te begeleiden en waar nodig te organiseren als de partijen er onderling niet uitkomen. <u>U zegt toe in gesprek te gaan met de Vereniging van Nederlandse Geldtransactiekantoren om te bezien of geldtransactiekantoren in algemene zin problemen ervaren bij het openen of behouden van een betaalrekening.</u>
3. <i>Ga na in hoeverre ontwikkelingsbeleid remittances kan faciliteren</i>	Uit het onderzoek blijkt dat er knelpunten rond remittances in ontwikkelingslanden liggen. <u>U geeft aan dat gezien het internationale karakter van remittances, u aansluit bij internationale doelstellingen om belemmeringen te verminderen (SDG's, Financial Stability Board roadmap). U geeft verder aan dat in het reguliere ontwikkelingssamenwerkingsbeleid een sterke focus blijft bestaan op financiële inclusie van kwetsbare groepen.</u>
4. <i>Begeleid de opkomst van apps voor remittances</i>	De onderzoekers doen de aanbeveling om de regels van apps zo duidelijk mogelijk te maken, om bij de ontwikkeling van nieuw beleid apps als uitgangspunt te gebruiken en te monitoren of er apps zijn die niet aan wet- en regelgeving voldoen. <u>U geeft aan dat volgens DNB er op dit moment al veel toetreders en spelers via apps actief zijn in Nederland.</u>
5. <i>Maak online identificatie bij remittances gemakkelijk</i>	De onderzoekers geven aan dat nagegaan moet worden of bij de huidige projecten gericht op online identificatie, zoals eIDAS en iDIN, remittances voldoende worden meegenomen. <u>U geeft aan dat de eIDAS-verordening momenteel wordt herzien en er beoogd wordt om de reikwijdte te verruimen naar digitale transacties in de private sector. Dit traject zit momenteel nog in de onderhandelingsfase. Hier zal Financiën op worden aangehaakt door het ministerie van Binnenlandse Zaken.</u>
6. <i>Verbeter de financiële voorlichting aan migranten</i>	Volgens de onderzoekers kan de voorlichting aan mensen met een migratieachtergrond worden verbeterd. Ook kan volgens de onderzoekers informatie worden ontwikkeld voor migranten die remittances willen verzenden maar ook een uitkering ontvangen. <u>U geeft aan dat het kabinet inzet op financiële educatie voor kwetsbare groepen via onder andere het platform Wijzer in Geldzaken (WIG) en het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). U zegt toe om in gesprek te gaan met migrantenorganisaties om te bezien waar u kunt ondersteunen bij het oplossen van knelpunten.</u>
7. <i>Coördineer de beleidsontwikkeling rond remittances</i>	De onderzoekers geven aan dat remittances als een eigen beleidsterrein gezien moeten worden met een portefeuillehouder die overkoepeld zicht houdt op de verschillende activiteiten en samenwerkt met migrantenorganisaties. <u>U geeft aan dat u op dit moment geen noodzaak ziet voor een specifieke portefeuillehouder en dat er voor beleidsontwikkeling afstemming plaatsvindt tussen departementen. De toezichthouders en ministeries die zijn betrokken bij dit</u>

	<u>onderwerp, kijken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid naar ontwikkelingen rondom remittances</u>
--	---

Communicatie

In overleg met Communicatie wordt bekeken of er nadere publicitaire acties worden ondernomen.

Politiek/bestuurlijke context

Met deze Kamerbrief geeft u uitvoering aan de motie van het voormalig lid Bouali (D66).³

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ Kamerstukken II 2020-2021, 35 570 XVII, nr. 31